

Η σελίδα αυτή ετοιμάζεται από το Κέντρο Μελετών και Έρευνας ΑΚΤΗ. Για το φύλλο αυτό συνεργάστηκαν ο Μιχάλης Ι. Λοϊζίδης, Χημικός Μηχανικός - Μηχανικός Περιβάλλοντος και η Ξένια Ι. Λοϊζίδου Πολιτικός Μηχανικός/ Ακτομηχανικό, μέλη του ΔΣ της ΑΚΤΗΣ Κέντρο Μελετών και Έρευνας.

Απλές αποφάσεις, μεγάλες αλλαγές: Υπουργοί ιδού η Ρόδος

του

Μιχάλη Ι. Λοϊζίδη

Σε συνέχεια της υπόσχεσης που δώσαμε στο άρθρο της προηγούμενης εβδομάδας, καταγράφουμε, σήμερα, πολύ συνοπτικά, κάποια από τα σοβαρότερα, κατά την κρίση μας προβλήματα, στον τομέα του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, της ποιότητας ζωής και της υγείας, προτείνοντας συγκεκριμένες ενέργειες προς επίλυσή τους:

Ποιότητα Αέρα που αναπνέουμε. Υπουργείο Εργασίας. Πάνω από 150 φορές τον χρόνο οι συγκεντρώσεις σκόνης στον αέρα που αναπνέουμε υπερβαίνουν τα μέγιστα αποδεκτά όρια που έχει θέσει η ΕΕ. Για τον λόγο αυτό συρόμαστε στο Ευρωπαϊκό δικαστήριο για να λάβουμε σύντομα το ανάλογο πρόστιμο με την κατηγορία της αδυναμίας της Κυπριακής Δημοκρατίας να προστατεύσει τους πολίτες της από τον σοβαρό αυτό κίνδυνο για την υγεία τους. Παιδικό άσθμα, πτερύγιο και άλλοι ερεθισμοί στα μάτια, αλλεργίες, αναπνευστικά προβλήματα και δεκάδες άλλες συγγενείς ασθένειες που βλέπουμε σε κάθε οικογένεια του τόπου μας συνδέονται άμεσα με το πρόβλημα αυτό. Καμία συντονισμένη δράση σοβαρού περιορισμού τουλάχιστον των ανθρωπογενών εκπομπών δεν έχει ληφθεί μέχρι στιγμής. Ο «καυγιάς» για το αν θα αναλάβει την επίλυση του προβλήματος το υποστελεχωμένο κράτος ή οι Δήμοι χωρίς υποδομές και τεχνογνωσία, καλά κρατεί από το 2006. Ο ιδιωτικός τομέας που διαθέτει την τεχνογνωσία και τις τεχνικές λύσεις για το πρόβλημα διατηρείται όπως πάντα μέχρι σήμερα,

επιμελώς μακριά από θέματα στρατηγικής και συντονισμού. Μία Υπουργική παρέμβαση για την λήψη συγκεκριμένων πολιτικών αποφάσεων θα μπορούσε να μας γλιτώσει από τον διασυρμό του ευρωπαϊκού δικαστηρίου, από το πρόστιμο που θα κληθεί να πληρώσει ο κάθε πολίτης και από το τέλμα ενός θέματος που αφορά την υγεία όλων μας και ιδιαίτερα των παιδιών μας.

Ανεργία και πράσινες θέσεις εργασίας: Υπουργείο Εργασίας. Ο τρόπος που δίδονται τα κρατικά κονδύλια για εργοδότηση ανέργων στον ιδιωτικό τομέα, αλλά και οι περιοχές που καλύπτουν, δεν λαμβάνουν υπόψη βασικά προβλήματα της αγοράς. Παραδείγματα: η ρευστότητα των επιχειρήσεων, αλλά και η ανάγκη για δημιουργία νέων υποδομών αν πραγματικά θέλουμε να υποστηριχθεί η μετακίνηση των επιχειρήσεων σε νέες περιοχές οικονομικού ενδιαφέροντος, όπου και θα αναπτυχθούν και τα πράσινα επαγγέλματα. Και πάλι ο ιδιωτικός τομέας παρουσιάζεται να έχει τις λύσεις, ενώ τα σχέδια ετοιμάζονται κατ' αποκλειστικότητα από τον δημόσιο τομέα, με αποτέλεσμα την περιορισμένη απόδοσή τους στις συνθήκες της αγοράς.

Μελέτες Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον: Υπουργείο Γεωργίας. Αποτελεί την μόνη δικλίδα προστασίας του πολίτη και του περιβάλλοντος κατά τον σχεδιασμό, υλοποίηση και λειτουργία έργου. Δεν γνωρίζουμε καμία περίπτωση όπου σε δημόσιο ή ιδιωτικό έργο, τα προτεινόμενα από την μελέτη μέτρα προστασίας της υγείας, ασφάλειας, ποιότητας ζωής και περιβάλλοντος να έχουν εφαρμοστεί πιστά. Αδυναμίες πραγματικού ελέγχου της ποιότητας των μελετών, αδυναμίες στον τρόπο μεταφοράς των προνοιών της μελέτης σε όρους εντός της πολεοδομικής άδειας, απουσία επίβλεψης εφαρμογής των όρων κατά την κατασκευαστική φάση και περιορισμένες δυνατότητες ελέγχου των τεχνικών απάμβλυνσης των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων σε συνεχή βάση κατά την λειτουργία του έργου, έχουν περιορίσει σημαντικά την αξιοπιστία των μελετών αυτών. Σε αυτά πρέπει να προστεθεί η χρονοβόρα διαδικασία εξέτασης των μελετών, καθώς και οι «γκρίζες» ζώνες των αδειοδοτήσεων ανάμεσα στις διάφορες κρατικές υπηρεσίες. Λύσεις έχουν προταθεί προς τον εκάστοτε Υπουργό από πενταετίας, τόσο από τον οργανισμό μας όσο και από το ΕΤΕΚ, αλλά και άλλους ειδικούς μελετητές, χωρίς ωστόσο να υπάρχει η πολιτική στήριξη-ώθηση προς το Τμήμα Περιβάλλοντος για να προχωρήσει στις απαραίτητες δομικές – θεσμικές αλλαγές.

Διαχείριση Σκουπιδιών: Υπουργείο Εσωτερικών. Από την μία κεντρική μονάδα ολοκληρωμένης διαχείρισης αστικών απορριμμάτων που είχαν προτείνει οι πρώτοι εξειδικευμένοι σύμβουλοι του κράτους προ 15 αιτίας, για ανεξήγητους μέχρι στιγμής λόγους, φτάσαμε να προωθούμε ως κράτος 4 τέτοια εργοστάσια, με κόστος πολλών εκατομμυρίων για τη λειτουργία τους! Ποιος τα πληρώνει αυτά; Το κάθε κυπριακό νοικοκυριό, μαζί με το πρόστιμο που θα κλιθούμε σύντομα να πληρώσουμε ως Κράτος για την αδυναμία εφαρμογής του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Όλη η επιστημονική κοινότητα της Κύπρου έχει καταθέσει στοιχειοθετημένες θέσεις για την έξοδο από το αδιέξοδο: για παράδειγμα την άμεση ενεργοποίηση μηχανισμών περιορισμού των απορριμμάτων, τη θεσμική υποστήριξη της ανακύκλωσης, όπως και άλλων πολλών δράσεων που μπορούν να μειώσουν πέραν του 50% το κόστος διαχείρισης των απορριμμάτων, όπως καταλήγει στο ετήσιο εξοδολόγιο του πολίτη. Είναι απαραίτητη η άμεση επαναξιολόγηση των αναγκών και των προτεραιοτήτων μας σε όλα τα στάδια διαχείρισης των απορριμμάτων, με την ουσιαστική, δομημένη συμμετοχή της επιστημονικής κοινότητας της Κύπρου.

Ανάλυση επικινδυνότητας και Επιδημιολογικές Μελέτες: Ακούμε συχνά στις ειδήσεις ότι κάτοικοι ξεσηκώνονται για μία βιομηχανία ή για ένα πεδίο βολής, διαμαρτυρόμενοι για τα αυξημένα κρούσματα καρκίνου, που πιθανόν να συνδέονται με τις δραστηριότητες αυτές. Δεν υπάρχει σήμερα κανένας τρόπος για να εκπονηθούν στην Κύπρο επιστημονικά αποδεκτές επιδημιολογικές μελέτες. Για να αποδειχθεί, δηλαδή, αν όντως υπάρχει πρόβλημα αυξημένων κρουσμάτων μίας ασθένειας σε μία περιοχή και αν αυτό συνδέεται με τη λειτουργία της υπό κατηγορία δραστηριότητας. Επίσης δεν υπάρχει τρόπος σήμερα να γίνει μία σωστή ανάλυση για το ποιες θα πρέπει να είναι οι προτεραιότητές μας στην Κύπρο σε ότι αφορά τα σχέδια προστασίας της υγείας του πολίτη από διάφορες ανθρωπογενείς, περιβαλλοντικές φορτίσεις. Π.χ. πόσο επικίνδυνο και τι ποσοστό του πληθυσμού παθαίνει τι από την χρήση χημικών παρασκευασμάτων-φεκασμών στα φρούτα και λαχανικά που τρώμε στην Κύπρο. Και αν όντως μπορούσαμε να βγάλουμε αυτά τα νούμερα και συσχετίζαμε 500 θανάτους συμπατριωτών μας τον χρόνο με την παρουσία αυτών των χημικών στην ζωή μας και ιδιαίτερα στα παιδιά μας, τότε δεν θα ήταν πιο εύκολο να πάρουμε σοβαρές αποφάσεις για περιορισμό του προβλήματος ή προώθηση της βιολογικής γεωργίας; Όλα τα στοιχεία που χρειάζεται η επιστημονική κοινότητα της Κύπρου για να δώσει συγκεκριμένες απαντήσεις με σωστές

επιδημιολογικές μελέτες και ανάλυση επικινδυνότητα, υπάρχουν διάσπαρτες στις διάφορες αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες. Χρειάζεται μία πολιτική απόφαση για την οργάνωση των υφιστάμενων πληροφοριών σε ένα κοινό σύστημα συλλογής και διαχείρισής τους. Ως παράδειγμα αναφέρονται τα στοιχεία νοσηρότητας από τα νοσοκομεία και κλινικές, όπως και τα στοιχεία εκροών από βιομηχανίες και άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες, αλλά και φυσικές πηγές (ράδιο, σκόνη, αλλεργιογόνες ενώσεις, κλπ). Εν ολίγοις, με μία απλή Υπουργική απόφαση θα μπορούσε σε λιγότερο από ένα χρόνο να τερματιστεί η θυματοποίηση των πολιτών ή των εκάστοτε κατηγορούμενων δραστηριοτήτων και για πρώτη ίσως φορά να αρχίσουν να λαμβάνονται αποφάσεις στην βάση επιστημονικά αποδεκτών στοιχειοθετήσεων και όχι διαισθητικών ή/και κομματικών-προσωπικών αντιλήψεων.

Κατακλείδα

Προφανώς τα πιο πάνω αποτελούν ένα μικρό δείγμα προβλημάτων της καθημερινότητας που περιμένουν καρτερικά την επίλυσή τους. Όμως η πλημμυλής αντιμετώπισή τους μεταφέρει ένα κλίμα επικίνδυνου ερασιτεχνισμού εκ μέρους του κράτους, γεγονός το οποίο οδηγεί τους πολίτες που νοιώθουν να αδικούνται, να «παίρνουν το νόμο στα χέρια τους», γεγονός που δεν χαρακτηρίζει μια ευνομούμενη δημοκρατία. Δεδομένου ότι το απαρχαιωμένο και γεμάτος αγκυλώσεις σύστημα της δημόσιας υπηρεσίας δεν αμείβει, αλλά καταδικάζει τον Υπάλληλο που θα «τολμήσει» να πάρει πρωτοβουλίες για το δημόσιο καλό, πέφτει καθαρά στους ώμους των Υπουργών η ευθύνη για προώθηση νέων ιδεών και καινοτόμων πρακτικών για ένα καλλίτερο αύριο.

Ζω σε ένα τόπο που ...το μεροκάματο της ελπίδας είναι πράσινο!!

Με ιδιαίτερη χαρά βλέπουμε να υλοποιείται το πρόγραμμα δένδροφυτεύσεων του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών. Το πρόγραμμα «Το πράσινο μεροκάματο της ελπίδας» καλεί νέους άνεργους επιστήμονες και μη, να αναλάβουν την οργάνωση δένδροφυτεύσεων με συμβολικό αντίτιμο-αμοιβή τα 2 ευρώ/ δεντράκι. Έτσι και η Κύπρος πρασινίζει και οι ορεξάτοι άνεργοι εμπλέκονται έστω και για λίγο σε μία πράσινη απασχόληση. Να ευχηθούμε όπως η ιδέα αυτή συνεχιστεί και αναβαθμιστεί ως ένας θεσμός στον οποίο θα έχουν την ευκαιρία να συνδράμουν επιχειρήσεις και άτομα.